

Det kejserliga kyrassjärregementet Alt-Piccolominis troféer i Statens Trofésamling.

Arne Danielsson.

När Wallensteins livgarde till häst i samband med hans avsättning 1630 som kejserlig överbefälhavare upplöstes, övergick några av dess kompanier i Ottavio Piccolominis år 1629 uppsatta regemente. Detta var en följd av att just Piccolomini hade varit detta gardes chef. 1632 satte Piccolomini upp ytterligare ett regemente till häst. För att skilja dem åt kallades det förra Alt- och det senare Neu- eller Jung-Piccolomini.

Wallensteins vapen- och livréfärger, blått och guld, var även Piccolominis, varför standaren i regementet Alt-Piccolomini erhöll blå dukar med målad utsmyckning i guld och vitt guld. Av dessa finns sex bevarade i Statens Trofésamling (ST nr. 12:544b; 12:544a; 12:541; 12:543; 12:542a; 18:26c,1). De tillkom 1633, då Piccolominis brorson Silvio (av Schiller kallad Max; dödad i slaget vid Nördlingen påföljande år) blev kommandant över regementet. Därvid omvandlades dess fem arkebusjärskompanier till kyrassjärer samtidigt som kompaniernas antal ökades från fem till tio. Alla dukarna är sydda av samma blå sidendamasttyg.

Flertalet av standaren, om inte alla, tog svenskarna vid det för de kejserliga så förlustbringande andra slaget vid Breitenfeld den 23 oktober 1642. De kejserligas sammanlagda troféförlust var vid detta tillfälle 69 ryttarstandar och 121 fotfolksfanor, svarande mot lika antal nedkämpade kompanier.

Vid regementets rekonstruktion 1643, samtidigt med att överstelöjtnant Michael Graff efterträdde den vid Breitenfeld stupade kommandanten Georg Crespu, erhöll regementet nya standar, alla blå med guldmålning, utom livstandaret (för livkompaniet), som var vitt. Av dessa har sju hamnat i Statens Trofésamling (ST nr. 12:517 (livstandar); 12:518; 12:521-525). Även i detta fall är de sex blå kompanistandaren sydda av ett och samma sidendamasttyg (dock inte identiskt med det, som ingår i 1633 års uppsättning). De förlorades den 24 februari 1645 vid slaget vid Jankow, där Graff stupade och regementets styrka reducerades till en tredjedel.

Efter Piccolominis död 1655 övergick regementet 1656 till systersonen Ludovico Caprara. I samband därmed tilldelades regementet ny utrustning, varav ett blått standar och en vit dragonfana (livfana) finns i Statens

Trofésamling (ST nr. 12:527; 12:514). Båda är daterade 1656. Svenskarna erövrade dem den 23 januari 1660 vid Crivitz nära Wismar.

De i trofésamlingen bevarade femton troféerna från det kejserliga kyrassjärregementet Alt-Piccolomini ger oss möjlighet att konstatera, hur man vid nyanskaffningarna 1643 och 1656 bibehöll den för 1633 års kompanistandar fastställda typen. Karaktäristiskt för den är:

1. Blå dukar med målad utsmyckning i guld eller vitt guld.
2. Dukarnas ena sida är prydd med tysk-romerska rikets regalieförsedda svarta dubbelörn, vars hjärtsköld på 1633 och 1643 års dukar består av Österrikes vapen, omgivet av Gyllene Skinnets ordenskedja. På 1656 års dukar är hjärtskölden utökad med vapnen för Ungern, Böhmen och Burgund.
3. För att kunna skilja kompaniernas standar från varandra återger dukarnas andra sida olika helgonbilder eller allegoriska motiv.
4. Motiven på två kompaniers dukar i 1633 års uppsättning - tillbedjan av Kristus på korset, respektive Maria med Jesusbarnet (ST nr. 12:544a; 12:544b) - bibehölls på 1643 års dukar (ST nr. 12:525; 12:518). I det förra fallet överensstämmer även innehållet i den åtföljande tyska texten, som avser att ett gott hjärta gör ett gott samvete.

Källor i Statens Trofésamlings huvudkatalog, Armémuseum, Stockholm

Cat. 206

Ottavio Piccolomini.
Kejserlig fältmarskalk,
Nationalmuseum, Stockholm, nr.765.

ST 12:544 a

ST 12:544 a

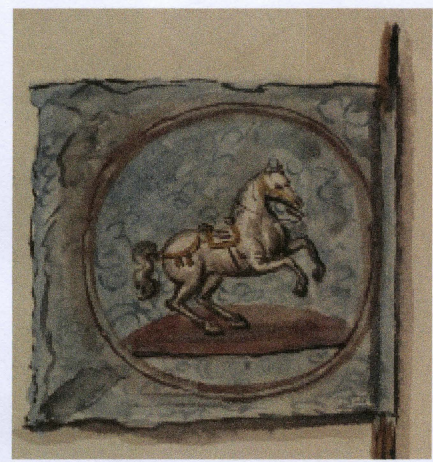
ST 12:544 b

ST 12:541

ST 12:543

ST 12:542 a

ST 18:26 c, 1

Sex kompanistandar från 1633 för kejserliga kyrassjärregementet
Alt-Piccolomini. Tagna vid Breitenfeld 1642.
Statens Trofésamling nr. 12:544b, 544a, 541, 543, 542a, 18:26c,1.

ST 12:517

ST 12:518

ST 12:518

ST 12:525

ST 12:522

ST 12:524

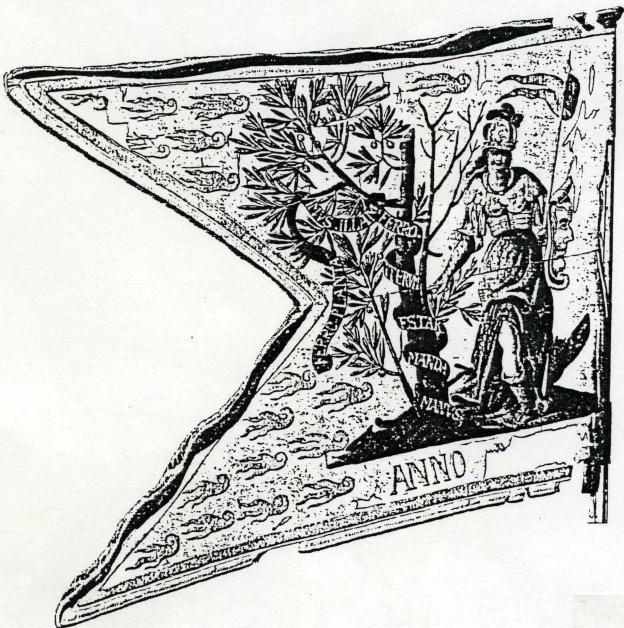

ST 12:521

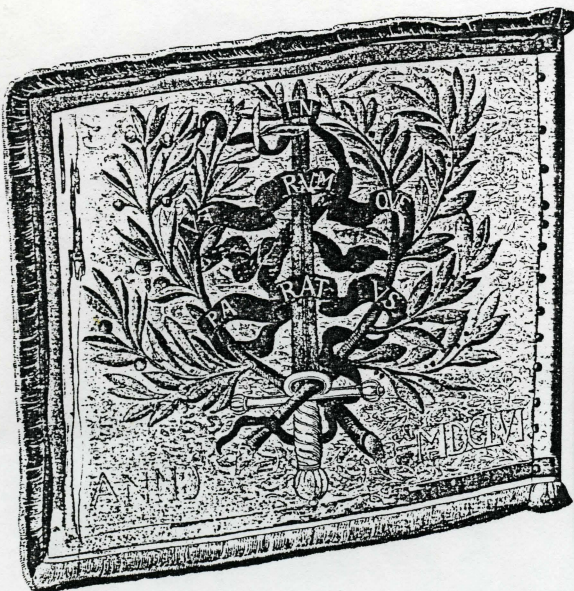

ST 12:523

Ett livstandar och sex kompanistandar från 1643 för kejserliga kyrassjäre-
gementet Alt-Piccolomini. Tagna vid Jankow 1645.
Statens Trofésamling nr. 12:517, 518, 521-525.

ST 12:514

ST 12:527

En livfana och ett kompanistandar från 1656 för kejserliga kyrassjärregementet Alt-Piccolomini. Tagna vid Crivitz nära Wismar år 1660. Statens Trofésamling nr. 12:514, 527.